

IFAU – INSTITUTET FÖR
ARBETSMARKNADSPOLITISK
UTVÄRDERING

Arbetsmarknadspolitisk översikt 2004

Kristina Sibbmark
Caroline Runeson

RAPPORT 2005:14

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Näringsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra: utvärdering av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, studier av arbetsmarknadens funktionssätt och utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Förutom forskning arbetar IFAU med att: sprida kunskap om institutets verksamhet genom publikationer, seminarier, kurser, workshops och konferenser; bygga upp ett bibliotek av svenska utvärderingsstudier; påverka datainsamling och göra data lättillgängliga för forskare runt om i landet.

IFAU delar även ut anslag till projekt som rör forskning inom dess verksamhetsområden. Det finns två fasta ansökningstillfällen per år: den 1 april och den 1 november. Eftersom forskarna vid IFAU till övervägande del är nationalekonomer, ser vi gärna att forskare från andra discipliner ansöker om anslag.

IFAU leds av en generaldirektör. Vid myndigheten finns en traditionell styrelse bestående av en ordförande, institutets chef och åtta andra ledamöter. Styrelsen har bl a som uppgift att besluta över beviljandet av externa anslag samt ge synpunkter på verksamheten. Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagar sidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade.

Postadress: Box 513, 751 20 Uppsala
Besöksadress: Kyrkogårdsgatan 6, Uppsala
Telefon: 018-471 70 70
Fax: 018-471 70 71
ifau@ifau.uu.se
www.ifau.se

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift. Syftet med rapportserien är att ge den ekonomiska politiken och den ekonomisk-politiska diskussionen ett kunskapsunderlag.

Arbetsmarknadspolitisk översikt 2004

av

Kristina Sibbmark* och Caroline Runeson♦

2005-10-24

* Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU), Box 513, 751 20 Uppsala. E-post: kristina.sibbmark@ifau.uu.se, tfn 018-471 70 92. Tack till Åse-Marie Linderö och Lars-Erik Mellilä, Ams, och till de tjänstemän vid Näringsdepartementet, Arbetsmarknadsenheten, som hjälpt till att faktagranska innehållet.

♦ Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU), Box 513, 751 20 Uppsala, samt Uppsala universitet, Nationalekonomiska institutionen, Box 513, 751 20 Uppsala. E-post: caroline.runeson@nek.uu.se.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
2	Arbetsmarknadsmyndigheternas organisation och verksamhet.....	6
3	Arbetsmarknadspolitikens uppgift och mål	9
3.1	Arbetsmarknadsverkets uppgifter.....	9
3.2	Mål för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	10
3.2.1	2004 års budgetproposition	10
3.2.2	2004 års regleringsbrev	11
4	Den offentliga arbetsförmedlingen.....	14
4.1	Service till arbetssökande	14
4.2	De arbetssökandes skyldigheter.....	16
4.3	Service till arbetsgivare	17
4.4	Skyldigheter för arbetsgivare.....	18
5	Ekonomisk ersättning vid arbetslöshet	19
5.1	Arbetslöshetsförsäkring	20
5.2	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	24
6	Arbetsmarknadspolitiska program och stöd	24
6.1	Arbetsmarknadspolitiska program.....	25
6.1.1	Aktivitetsgarantin	27
6.1.2	Arbetsmarknadsutbildning.....	28
6.1.3	Arbetspraktik	29
6.1.4	Förberedande insatser	30
6.1.5	Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	31
6.1.6	Stöd till start av näringsverksamhet.....	33
6.1.7	Ungdomsinsatser	33
6.2	Anställningsstöd	35
6.2.1	Allmänt anställningsstöd	36
6.2.2	Anställningsstöd som kombineras med vård- och omsorgsutbildning	37
6.2.3	Anställningsstöd för långtidssjukskrivna.....	38
6.2.4	Förstärkt anställningsstöd	39
6.2.5	Särskilt anställningsstöd	40
6.3	Övriga stöd och insatser	40
6.3.1	Arbetsplatsintroduktion	40
6.3.2	Flyttningsbidrag.....	41
6.3.3	Interpraktikstipendier.....	44

6.3.4	Stöd till utbildning av anställda	44
7	Särskilda program och stöd för arbetshandikappade	45
7.1	Särskilda insatser för personer med arbetshandikapp.....	45
7.1.1	Lönebidrag.....	46
7.1.2	Skyddat arbete	47
7.1.3	Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen	50
7.1.4	Stöd till personligt biträde	51
7.1.5	Särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS).....	51
7.1.6	Särskilda insatser för syn- och hörselskadade	52
7.1.7	Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet	52
8	Europeiska socialfonden.....	53
8.1	Programperioden 2000–06	54
9	Viktiga förändringar under 2004	55
9.1	Ekonomisk ersättning vid arbetslöshet	55
9.2	Arbetsmarknadspolitiska program och stöd	56
9.2.1	Arbetsmarknadspolitiska program.....	56
9.2.2	Anställningsstöd	56
9.2.3	Övriga stöd och insatser	57
9.3	Europeiska socialfonden.....	57
	Referenser	58
	Bilaga 1 Ams sökandekategorier med översättning till engelska	63
	Bilaga 2 Antal arbetslösa och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program.....	65
	Bilaga 3a Arbetsmarknadspolitiska program och stöd, använda medel år 2004	66
	Bilaga 3b Särskilda program och stöd för arbetshandikappade, använda medel år 2004	67

1 Inledning

Den här rapporten ska ge en överblick över den svenska arbetsmarknadspolitik: dess organisation, verksamhet, mål och medel. Översikten ges sedan 1997 ut årsvis av Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU).

Rapporten inleds med en beskrivning av arbetsmarknadsmyndigheternas organisation, uppgifter och mål (*avsnitt 2-3*). Därefter följer en redogörelse för den service den offentliga arbetsförmedlingen kan erbjuda arbets sökande respektive arbetsgivare (*avsnitt 4*). *Avsnitt 5-7* behandlar arbetslöshetsförsäkringen och de arbetsmarknadspolitiska programmen och stöden. *Avsnitt 5* innehåller också en kortfattad beskrivning av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

De regler som beskrivs var gällande vid utgången av 2004 och avsnittindelningen följer i princip anslagen i budgetpropositionen, med hänvisning till utgiftsområde och anslag. Den som vill söka mer information kan studera de lagar och förordningar som refereras. Ytterligare information finns även i Arbetsmarknadsstyrelsens (Ams) allmänna råd om hur förordningarna bör tillämpas samt i Ams föreskrifter för respektive åtgärd. *Avsnitt 8* beskriver hur medel från den Europeiska socialfonden användes under den aktuella programperioden. Avslutningsvis sammanfattas de viktiga förändringar som gjorts under år 2004 (*avsnitt 9*).

I bilagorna presenteras den offentliga arbetsförmedlingens sökandekategorier (på svenska och engelska), månadsvis statistik över antalet arbetslösa och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program under år 2004 samt använda medel till arbetsmarknadspolitiska program och stöd under år 2004.

2 Arbetsmarknadsmyndigheternas organisation och verksamhet¹

De arbetsmarknadspolitiska myndigheterna lyder under Näringsdepartementet och ska verkställa riksdagens och regeringens beslut i arbetsmarknadspolitiska frågor.

Arbetsmarknadsverket

Arbetsmarknadsverket (AMV) svarar för huvuddelen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i landet.² AMV omfattar Arbetsmarknadsstyrelsen (Ams) och en länsarbetsnämnd i varje län.³ I länsarbetsnämnderna ingår bl a den offentliga arbetsförmedlingen. Vilka uppgifter AMV har beskrivs närmare i *avsnitt 3.1*.

Arbetsmarknadsstyrelsen

Ams är central förvaltningsmyndighet för allmänna arbetsmarknadsfrågor och chefsmyndighet för länsarbetsnämnderna. Ams har till uppgift att leda, samordna och utveckla den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i landet och se till att den bedrivs effektivt. Myndigheten ska sätta upp mål och riktlinjer för verksamheten vid respektive länsarbetsnämnd, fördela ekonomiska och andra resurser som står till AMV:s förfogande och följa upp och utvärdera resultatet av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Föreskrifter och andra beslut som behövs för att uppnå samordning, rationaliseringar och enhetlighet inom AMV ska också meddelas av Ams.

Ams leds av en styrelse (med fullt ansvar), som ansvarar för verksamheten. I styrelsen ingår bl a generaldirektören som har till uppgift att ansvara för den löpande verksamheten och leda denna enligt styrelsens direktiv och riktlinjer.

¹ Detta avsnitt baseras i huvudsak på förordning (2001:623) med instruktion för Arbetsmarknadsverket och berör främst de områden som regleras i denna förordning. Det bör dock nämnas att det finns fler samverkansgrupper med olika aktörer på arbetsmarknaden än vad som styrs av förordningen och att detta avsnitt inte ger en helt fullständig bild av AMV:s organisation.

² Genom EU deltar Sverige även i vissa gemensamma europeiska utvecklingsprogram med arbetsmarknadspolitisk inriktning, dessa beskrivs i *avsnitt 8*.

³ Enligt lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län utför länsstyrelsen i Gotlands län under tiden 980101–061231 de uppgifter som länsarbetsnämnden ska utföra.

Vid Ams finns dessutom en rådgivande nämnd, tre delegationer och en personalansvarsnämnd. I övrigt bestämmer Ams sin egen organisation.

Den *rådgivande nämnden* behandlar frågor om den offentliga arbetsförmedlingens organisation, verksamhet och utveckling. Nämnden består av representanter för parterna på arbetsmarknaden. *Kulturarbetsdelegationen* och *centrala delegationen för arbetslivsinriktad rehabilitering* har en rådgivande funktion och ska bl a följa och stödja utvecklingen av åtgärder som kan förbättra förhållandena på arbetsmarknaden för kulturarbetare respektive funktionshindrade. *Arbetslöshetsförsäkringsdelegationen* har till uppgift att följa utvecklingen av arbetslöshetsersättningen. Ams kan överlåta åt den att besluta i principiella ärenden om arbetslöshetskassor. *Personalansvarsnämnden* prövar frågor om disciplinansvar, uppsägningar av personliga skäl, åtalsanmälan och avstängning av personal.

Länsarbetsnämnden

Länsarbetsnämnden lyder under Ams och är länsmyndighet för allmänna arbetsmarknadsfrågor. Nämnden ska leda, samordna och utveckla den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i länet och se till att den bedrivs effektivt. Den ska även hjälpa Ams i dess verksamhet i totalförsvaret.

Länsarbetsnämnden leds av länsarbetsdirektören som är chef för myndigheten. Vid nämnden finns en styrelse (med begränsat ansvar) och en regional delegation för arbetslivsinriktad rehabilitering. Dessutom bör det finnas en arbetsmarknadsnämnd i varje kommun. Inom länsarbetsnämnden finns även den offentliga arbetsförmedlingen. I övrigt fastställer nämnden själv verksamhetens närmare organisation.

Delegationen för arbetslivsinriktad rehabilitering är rådgivande och ska bl a följa och stödja utvecklingen av anställningsfrämjande insatser för funktionshindrade i länet. I delegationen ska det finnas företrädare för arbetsmarknadens parter och handikapporganisationer. *Arbetsmarknadsnämnden* är ett samarbetsorgan som ska medverka till att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten utformas utifrån lokala förutsättningar och behov. Nämnden ska bl a medverka till att målen för den nationella arbetsmarknadspolitiken uppnås, ansvara för kvaliteten i ungdomsinsatserna, medverka till att finna former och skapa utrymme för aktivitetsgarantin och mobilisera det lokala arbetsmarknadsutbudet.

I Arbetsmarknadsnämnden ingår företrädare för länsarbetsnämnden, arbetsförmedlingen, kommunen, det lokala näringslivet och lokala arbetstagarorganisationer.

Den offentliga arbetsförmedlingen⁴

Länsarbetsnämnden ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen. Huvudregeln är att det bör finnas minst en arbetsförmedling i varje kommun. Vid vissa länsarbetsnämnder finns dessutom, efter Ams bestämmande, verksamheter med bl a kulturarbetsförmedling, sjöarbetsförmedling och vissa särskilda resurser för arbetslivsinriktad rehabilitering. På många större orter finns förmedlingar som riktar sig till särskilda yrkesgrupper.

Arbetsförmedlingens huvuduppgift är platsförmedlande verksamhet, men förmedlingarna kan även erbjuda vägledning, arbetslivsinriktad rehabilitering och förmedling av arbetsmarknadspolitiska program. Dessutom kontrollerar man att personer som får arbetslöshetsersättning står till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söker arbete. Arbetsförmedlingens verksamhet beskrivs mer utförligt i *avsnitt 4*.

Arbetslivstjänster⁵

Arbetslivstjänster är en självständig resultatenhet inom Ams. Arbetslivstjänster arbetar som konsulter till näringsliv och offentlig sektor inom områdena arbetslivsinriktad rehabilitering, omställning, personal- och organisationsutveckling samt urval vid rekrytering.

⁴ Utöver förordning (2001:623) med instruktion för AMV baseras detta stycke på förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, Ams (2005a) och Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter (AMSFS 2004:6) om arbetsförmedlingens organisation.

⁵ Ams (2005b).

3 Arbetsmarknadspolitikens uppgift och mål

Arbetsmarknadsverkets uppgifter och mål sätts både för längre perioder och årsvis. I detta avsnitt redogörs först för de grundläggande uppgifter som ska utföras och sedan för de mål sattes upp för budgetåret 2004.

3.1 Arbetsmarknadsverkets uppgifter

I förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten anges vilka uppgifter AMV har tilldelats.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamhetens huvuduppgifter är att:

- effektivt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft,
- främja sysselsättning och kompetensutveckling för arbetslösa personer på en effektiv och flexibel arbetsmarknad,
- underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden,
- motverka långa tider utan reguljärt arbete, samt
- motverka en könsuppdelad arbetsmarknad och på andra sätt bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män samt till ökad mångfald i arbetslivet.

Verksamheten ska utformas så att:

- den stärker den enskildes möjligheter att få eller behålla ett reguljärt arbete som så nära som möjligt ansluter till hans eller hennes förutsättningar och önskemål,
- den inte snedvrider konkurrensförutsättningarna för annan verksamhet,
- risken för att reguljära arbetstillfällen trängs undan blir så liten som möjligt,
- den anpassas till skilda förutsättningar och behov i olika delar av landet, och
- den är förenlig med målen för ett ekologiskt hållbart Sverige.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bedrivs i form av platsförmedling, vägledning, arbetsmarknadspolitiska program, arbetsplatsintroduktion, arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetslivstjänster och vissa anställningsfrämjande

åtgärder. Verksamheten omfattar även frågor om arbetstillstånd, arbetslöshetsförsäkringen, totalförsvaret, och byggnadstillstånd mm.

3.2 Mål för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Varje år sätter regeringen upp mål för arbetsmarknadspolitiken i den budgetproposition som lämnas till riksdagen. Målen konkretiseras sedan i det regleringsbrev som regeringen ger till AMV.

3.2.1 2004 års budgetproposition

Det övergripande målet för arbetsmarknadspolitiken är enligt budgetpropositionen att den ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Detta är en förändring jämfört med föregående år, då arbetsmarknadspolitiken även skulle bidra till full sysselsättning och ekonomisk tillväxt.⁶ För år 2004 önskar regeringen att arbetsmarknadspolitiken tydligare ska inriktas mot huvuduppgiften att matcha lediga jobb och arbetssökande. Tillsammans med övrig politik ska arbetsmarknadspolitiken sedan bidra till att nå full sysselsättning och uthållig ekonomisk tillväxt.

För att konkretisera och förtydliga den nya målstrukturen inför regeringen verksamhetsområden inom arbetsmarknadspolitiken, vilka fastställs i regleringsbrev för berörda myndigheter. Arbetsmarknadspolitiken ges tre målnivåer: ett övergripande mål, tre delmål som formuleras under verksamhetsgrenarna och mål för verksamhetsgrenarna som är operativa mål för myndigheterna (målstrukturen beskrivs under *avsnitt 3.2.2*).

Målet för arbetsmarknadspolitiken fastställs mot bakgrund av arbetsmarknadspolitikens uppgifter. Uppgifterna för arbetsmarknadspolitiken är att:

- effektivt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft,
- främja sysselsättning och kompetensutveckling för arbetslösa på en effektiv och flexibel arbetsmarknad,
- underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden,
- motverka långa tider utan reguljärt arbete,

⁶ Prop. 2002/03:1 Utgiftsområde 13.

- öka arbetsutbudet,
- motverka en könsuppdelad arbetsmarknad och på andra sätt bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män samt till ökad mångfald i arbetslivet.⁷

För att främja en snabb tillsättning av lediga platser och motverka långtidsarbetslöshet och utslagning från arbetsmarknaden ska insatser som ökar den arbetslöses möjligheter att få en reguljär anställning prioriteras. Arbetsmarknadspolitiken ska tydligare inriktas mot huvuduppgifterna platsförmedling, att stärka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring, insatser för att motverka brist på arbetskraft och åtgärder för personer som har särskilda svårigheter att få ett arbete. Delmålet på vägen mot full sysselsättning är att 80 procent av befolkningen i åldern 20–64 ska ha reguljär sysselsättning 2004.

För att ge arbetsmarknadspolitiken en mer tillväxtorienterad inriktning ska arbetet koncentreras till sju områden:

- Fortsatt effektivisering och förbättring av styrning av arbetsmarknadspolitiken.
- Åtgärder för att hålla uppe och öka arbetskraftsutbudet.
- Förbättrad integration för invandrare på arbetsmarknaden.
- Insatser för att få långtidssjukskrivna i arbete.
- Anpassa arbetsmarknadsutbildningen till kraven på arbetsmarknaden.
- Åtgärder för att främja arbetskraftens rörlighet.
- Säkerställande av arbetslöshetsförsäkringens legitimitet.

3.2.2 2004 års regleringsbrev

I regeringens regleringsbrev anges varje år ett antal mål för AMV:s verksamhet. För 2004 fördelas målen över två verksamhetsområden, förmedlingsverksamhet respektive programverksamhet, som vardera innehåller två verksamhetsgrenar.⁸

⁷ Prop. 2003/04:1 Utgiftsområde 13.

⁸ Detta är en förändring från föregående år, då verksamheten var indelad i fem verksamhetsgrenar. Vissa mål har därmed tagits bort eller kommit till, bl a anges inte längre kvantitativa mål. Däremot ges, till skillnad från föregående år, vissa grupper särskild uppmärksamhet.

Verksamhetsområde 1 – Förmedlingsverksamhet

Målen för förmedlingsverksamheten är att den ska bidra till att förkorta arbetslöshetstiderna för de arbetssökande samt att vakanstiderna för otillsatta platser förkortas. Förmedlingsverksamheten ska också säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring.

Verksamhetsområdet innehåller två verksamhetsgrenar:

Matchning på arbetsmarknaden

Mål 1: Korta arbetslösheten för kvinnor och män.

Arbetsförmedlingen ska bidra till att arbetssökande är aktiva i sitt arbetsökande. Arbetslösa och arbetssökande som har svårt att hitta jobb ska få hjälp från arbetsförmedlingen. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot de personer som har svårast att få ett varaktigt arbete. Insatserna ska främja ett snabbt tillträde till arbetsmarknaden för ungdomar, flyktingar och andra invandrare. Deltids- och säsongarbeten ska minska. Personer som har arbetslöshetsersättning ska söka arbete aktivt, även då de deltar i ett program. Den arbetslivsriktade rehabiliteringen ska prioriteras.

Mål 2: Korta vakanstiden för lediga arbeten.

Arbetsförmedlingen ska erbjuda tjänster som bidrar till att snabbt sammanföra lediga arbeten med arbetssökande. Arbetsgivare som anmäler ledigt arbete utan ansökningstid och som kan tillträdas omedelbart vid anmälningstillfället ska uppmärksammas. Den interlokala matchningen ska utvecklas särskilt i de fall då platserna inte kan tillsättas med lokala arbetssökande. Arbetssökande ska stimuleras att vara aktivt arbetssökande till lämpligt arbete och de arbetsmarkandspolitiska programmen ska bidra till att motverka brist på arbetskraft.

Mål 3: Andelen övergångar från lönebidrag till osubventionerat arbete ska öka jämfört med föregående år.

Stöd till dem som har det svårast på arbetsmarknaden utgör den andra verksamhetsgrenen.

Mål: Antalet arbetssökande kvinnor och män med svag förankring på arbetsmarknaden som får ett varaktigt arbete ska öka jämfört med föregående år.

Arbetsförmedlingarna ska prioritera dem som har svårt att få ett arbete och dem som har varit utan arbete under lång tid. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot ungdomar, arbetshandikappade och personer med utländsk bakgrund.

Verksamhetsområde 2 – Programverksamhet

De arbetsmarknadspolitiska programmen ska öka möjligheterna för arbetssökande att få arbete samt motverka brist på arbetskraft.

Verksamhetsområdet innehåller två verksamhetsgrenar:

Kompetenshöjande insatser

Mål: Andelen som får ett arbete efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program ska öka jämfört med föregående år.

Särskild uppmärksamhet ska riktas mot arbetsmarknadsutbildningen. Arbetsmarknadsutbildningen ska öka möjligheten för arbetslösa att få ett arbete samt bidra till att motverka brist på arbetskraft. Samtliga program ska användas effektivt och vara inriktade mot arbete. Förberedande och vägledande insatser ska ingå som en del i processen mot ett arbete. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot ungdomar, arbetshandikappade och personer med utländsk bakgrund.

Avgiftsfinansierad verksamhet Arbetslivstjänster Aske kursgård och tjänsteexport

Mål: Arbetslivstjänster ska medverka till att personer som står utanför arbetslivet ska kunna återgå till sitt tidigare arbete eller få ett annat arbete.

4 Den offentliga arbetsförmedlingen

Den offentliga arbetsförmedlingen⁹ finns representerad över hela landet. Arbetsförmedlingens tjänster ska vara tillgängliga genom de tre servicevägarna Internet, Kundtjänst (telefonservice i vissa län) och lokal arbetsförmedling.¹⁰ På större orter finns särskilda förmedlingar som inriktar sig på att ge service till vissa yrkesgrupper. På en del större orter finns också specialförmedlingarna *Kultur*, *Sjöfart* och *Utland*. Utöver platsförmedlande verksamhet bedriver arbetsförmedlingen bland annat vägledning, arbetslivsinriktad rehabilitering och förmedling av arbetsmarknadspolitiska program. I förmedlingens uppgifter ingår också att kontrollera att de arbetslösa står till arbetsmarknadens förfogande och därigenom har rätt till arbetslöshetsersättning. Arbetsförmedlingen vänder sig inte enbart till arbetslösa utan även till anställda som vill byta arbete. Förmedlingen erbjuder också rekryterings- och förmedlingsservice till arbetsgivare.¹¹

4.1 Service till arbetssökande¹²

På arbetsförmedlingen kan personer som söker arbete få information om lediga platser genom ett antal olika kanaler. Lediga tjänster annonseras ut på arbetsförmedlingens anslagstavla, i tidningen *Platsjournalen* samt i Internettjänsten *Platsbanken*. I Platsbanken kan arbetssökande söka efter lediga platser kommunvis, yrkesvis, företagsvis eller genom att skapa en egen sökprofil. Det går även att söka efter sommarjobb, utlandsarbeten och uppdrag för egenföretagare.¹³ Genom arbetsförmedlingen och förmedlingens hemsida kan arbetssökande också få råd och hjälp med hur de kan gå till väga för att söka och hitta jobb.

I databasen *Mitt CV* kan personer som söker arbete presentera sin kompetens och sina meriter för arbetsgivare som söker efter personal. *Vikariepoolen* är

⁹ Den offentliga arbetsförmedlingen benämns fortsättningsvis ”arbetsförmedlingen”.

¹⁰ Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter (AMSFS 2004:6) om arbetsförmedlingens organisation.

¹¹ Informationen kommer ifrån Ams (2005a) och förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

¹² Då inget annat anges baseras avsnittet på Ams (2005a), (2005d) samt Runeson (2004).

¹³ Det bör nämnas att alla vakanser som anmäls till arbetsförmedlingen inte offentliggörs, då arbetsgivaren kan välja att anmäla vakansen utan att få den utannonserad.

motsvarande databas för personer som söker tillfälliga jobb. I *Kultur- och Nöjesbanken* kan professionella artister presentera sitt utbud av kultur- och underhållningsprogram. Ytterligare en Internet-databas där arbetssökande kan marknadsföra sig själva är *Bild- och Konstnärnsbanken*¹⁴ där uppdragssökande konstnärer har möjlighet att presentera referensbilder och meriter. Personer som är intresserade av att arbeta i något annat EU/EES-land kan lägga in sitt CV och söka efter arbete i de europeiska databaserna *Eures CV* respektive *Job-Search*.

Varje ny arbetssökande vid arbetsförmedlingen ska erbjudas individuell tid för att redogöra för sina meriter, förutsättningar och behov.¹⁵ Vid inskrivningen kan den arbetssökande specificera sina önskemål om arbete och en sökprofil läggs in i arbetsförmedlingens informationssystem. De registrerade uppgifterna används sedan på förmedlingen när man letar personer till lediga arbeten. Senast inom tre månader¹⁶ från det att en arbetslös anmäler sig som arbetssökande hos arbetsförmedlingen ska en individuell handlingsplan upprättas. Handlingsplanen, som ska upprättas tillsammans med den sökande, ska ange vilka aktiviteter som är aktuella för att han eller hon så snabbt som möjligt ska få ett arbete. Den ska också beskriva ansvarsfördelningen mellan den sökande och förmedlingen. För sökande som uppbär arbetslöshetsersättning ska handlingsplanen dessutom ge vägledning om vad som är att betrakta som lämpligt arbete. Handlingsplanen ska alltid vara aktuell. En ny plan ska upprättas senast inom sex månader¹⁷ om den sökande fortfarande är aktuell hos förmedlingen.¹⁸

Arbetsförmedlingens vägledningsservice syftar till att hjälpa arbetssökande att, utifrån egna förutsättningar och arbetsmarknadens behov, göra ett övervägt val av arbete eller utbildning. Tjänsten omfattar bland annat yrkes- och utbildningsinformation, studiebesök och vägledningssamtal. I vissa fall kan det även vara aktuellt med praktik eller förberedande utbildning för att underlätta yrkesvalet.¹⁹ Information om olika yrken, utbildningar och arbetsmarknads-

¹⁴ Databasen heter Bildbanken från 2005.

¹⁵ Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter för länsarbetsnämnderna om arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

¹⁶ För ungdomar 18–24 år gäller istället inom två veckor (Ams 2003a).

¹⁷ För ungdomar 18–24 år gäller istället varje månad (Ams 2003a).

¹⁸ Ams (2005c) och Ams föreskrifter (AMSF 2001:11) för individuella handlingsplaner.

¹⁹ Ams (2005d) och (2005e).

politiska program finns tillgänglig på arbetsförmedlingen och förmedlingens hemsida där den sökande själv kan göra exempelvis ett intressetest.

Arbetslivsinriktad rehabilitering är ett samlingsbegrepp för olika tjänster som riktar sig till arbetssökande med arbetshandikapp, nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller med andra särskilda svårigheter på arbetsmarknaden. De rehabiliteringstjänster som kan erbjudas lokalt vid arbetsförmedlingen kallas bastjänster. Hit hör kartläggning/utredning, fördjupad vägledning, sökandeariiktad platsförmedling, arbetsprövning och särskilda arbetsmarknadspolitiska program för arbetshandikappade (se *avsnitt 7*). Specialtjänster som oftast erbjuds genom en gemensam resurs för hela eller delar av länet, av *Arbetsförmedlingen Rehabilitering*, kan ges i form av bedömning av sökandes arbetsförmåga, arbetsplatsanpassning/arbetshjälpmedel och specialistutredningar, t ex arbetspsykologiska utredningar.²⁰ Vissa län har i uppdrag att ge särskild service till synskadade, hörselskadade/döva och arbetssökande med grava rörelsehinder. Resurser för sökande med dyslexi eller med psykiska, intellektuella eller socialmedicinska arbetshandikapp finns i samtliga län.²¹

De arbetsmarknadspolitiska program och stöd till arbetssökande med eller utan arbetshinder som arbetsförmedlingen förfogar över beskrivs i *avsnitt 6*. I nästa avsnitt och *avsnitt 5* finns information om arbetslöshetsförsäkringen och vilka villkor som gäller för rätten till ersättning.

4.2 De arbetssökandes skyldigheter²²

Den platsinformation som publiceras är tillgänglig för alla arbetssökande, men för att få tillgång till arbetsförmedlingens service i sin helhet krävs inskrivning. Inskrivning är t ex obligatorisk för den som önskar delta i någon form av arbetsmarknadspolitiskt program. Personer som får eller vill ha arbetslöshetsersättning måste också vara inskrivna vid arbetsförmedlingen.

²⁰ Ams (2005f).

²¹ Ams (2001a).

²² Ams (2005g), Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter för länsarbetsnämnderna om arbetssökande hos Arbetsförmedlingen och Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring samt Runeson (2004).

Om en arbetssökande *anvisas* ett lämpligt arbete innebär detta att personen ska söka jobbet, annars riskerar han eller hon att få arbetslöshetsersättningen nedsatt. Det samma gäller vid en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program. Anvisningsförfarandet måste dock uppfylla vissa formella krav på grund av de ekonomiska konsekvenser det kan medföra att avvisa en plats. Den sökande måste få klart för sig att det rör sig om en faktisk anvisning och inte om något allmänt förslag. Det är alltså inte tillräckligt att uppmärksamma den sökande på en annons eller lämna ut Platsjournalen. För att kunna ta ställning till erbjudandet ska den sökande få information om arbetsuppgifter, anställningens varaktighet, kommunikationer, arbetstider, kollektivavtal samt lön och andra anställningsförmåner. Sökanden som begär det, ska ges skälig betänketid för att ta ställning till ett anvisat arbete eller program.

Om en sökande som får eller begär arbetslöshetsförsäkring avvisar en anvisning eller ett erbjudande om lämpligt arbete eller program, eller på annat sätt vållar att en anställning inte kommer till stånd, ska arbetsförmedlingen underätta arbetslöshetskassan. Detsamma gäller om personen inte medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan, lämnar förmedlingen eller på annat sätt hindrar förmedlaren från att ge en fullständig anvisning. Om det blivit känt för förmedlingen att den sökande frivilligt och utan godtagbar anledning lämnat en anställning eller blivit uppsagd på grund av otillbörligt uppförande ska även det rapporteras, likaså om personen uppträder så att det finns anledning för förmedlaren att tro att sökanden inte vill eller kan ta något arbete. De förhållanden som nämnts ovan ska föranleda en särskild prövning av den sökandes rätt till ersättning.

Om en sökande inte kommer till arbetsförmedlingen på avtalad tid ska en avmälning göras till arbetslöshetskassan.

4.3 Service till arbetsgivare²³

Arbetsgivare kan genom arbetsförmedlingen få lediga tjänster utannonserade på förmedlingens anslagstavlor, i tidningen *Platsjournalen* och i Internet-tjänsten *Platsbanken*. I Platsbanken finns även möjlighet att lägga in en presentation av arbetsplatsen. Med hjälp av tjänsten *Annonsera direkt* kan arbets-

²³ Avsnittet baseras på Ams (2003b) (2005a) (2005h).

givare publicera, ändra och ta bort sina annonser i Platsbanken. AMV godkänner annonserna före publicering och kontrollerar att de inte är diskriminerande eller oetiska.

Arbetsgivare kan söka efter nya medarbetare i databasen *Sök CV*, där det finns presentationer av arbetssökande inom alla yrkesområden. Personer som söker arbete kan själva registrera sig i databasen och behöver därmed inte vara inskrivna som arbetssökande vid arbetsförmedlingen. Den som behöver tillfällig personal kan söka i *Vikariepoolen* som är uppbyggd i olika grupper för särskilda yrkeskategorier och geografiska områden. De arbetssökande som finns i poolen måste aktualisera sin registrering en gång per dygn, vilket garanterar att de kan ta arbete direkt. I *Bild- och Konstnärsbanken* kan den som är i behov av konstnärlig kompetens söka professionella utövare inom konst- och designområdet. Uppdragsgivare kan söka bland bild-, film- och ljudpresentationer. *Kultur- och Nöjesbanken* är en liknande databas med artister med olika kultur- och nöjesprogram. För arbetsgivare som vill rekrytera personal från andra EU/EES-länder finns möjlighet att söka efter personal i den gemensamma europeiska CV-databasen *Eures CV-Search*.

Den lokala arbetsförmedlingen kan hjälpa arbetsgivare att bedöma förutsättningarna för en rekrytering utifrån tillgången på arbetskraft och vid behov ge förslag på lämpliga sökanden och alternativa rekryteringslösningar. Inom branscher och yrkesområden där det råder brist på arbetskraft kan arbetsförmedlingen ordna arbetsmarknadsutbildningar. Om arbetsgivaren vill anställa en person med nedsatt arbetsförmåga finns möjligheter till vissa stöd (se *avsnitt 7*). Stöd kan i vissa fall också bli aktuellt vid anställning av en person med lång inskrivnings tid på arbetsförmedlingen (se *avsnitt 6.2*).

4.4 Skyldigheter för arbetsgivare²⁴

Enligt lagen om allmän platsanmälan (1976:157) är arbetsgivare skyldiga att anmäla lediga platser till arbetsförmedlingen. Om man underlåter att anmäla lediga platser till arbetsförmedlingen kan det medföra böter. Lagen gäller inte

²⁴ Avsnittet baseras på lag (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen, förordning (1976:267) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter (AMSFS 2003:9) för länsarbetsnämnderna om lediga platser och Ams (2005h).

vid anställning som är avsedd att vara i högst tio dagar, vid tillsättning av statlig tjänst²⁵ eller lärar- eller skolledartjänster där avlöningsförmånerna fastställs under medverkan av regeringen eller gällande myndighet. Anmälningsskyldigheten gäller inte heller då arbetsgivaren avser att tillsätta tjänsten med en arbetstagare som redan är anställd hos arbetsgivaren, en familjemedlem, en arbetstagare som ska ha företagsledande ställning eller en arbetstagare som enligt lag, annan författning eller kollektivavtal har företrädesrätt till anställningen. Skyldigheten gäller inte heller om anställningen förutsätter en viss politisk, religiös eller annan ideell inställning, om anställningen tillsätts genom ett valförfarande eller om arbetstagaren ska arbeta i arbetsgivarens hushåll. Arbetsgivaren har rätt att bestämma att en ledig plats ska ges begränsad publicering.

En anmälan om ledig plats ska innehålla uppgifter om arbetsgivarens namn, adress och telefonnummer, var arbetsplatsen ligger, arbetsuppgifter, kompetenskrav, avlöningsförmåner, arbetets varaktighet, arbetstider, tillträdestid och ansökningstid. Vid publicering av platser får köns- och åldersangivelser samt krav på kunskaper i svenska språket endast förekomma i särskilda fall.

När en plats som har anmälts till arbetsförmedlingen har blivit tillsatt eller av annan anledning inte längre är aktuell, ska arbetsgivaren anmäla detta till förmedlingen.

5 Ekonomisk ersättning vid arbetslöshet

Ekonomisk ersättning vid arbetslöshet återfinns i stadsbudgeten under utgiftsområde 13, Arbetsmarknad, anslag 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Anslaget för budgetåret 2004 uppgår till 39,3 miljarder kronor. Av detta belopp beräknas 25,8 miljarder för bidrag till arbetslöshetsersättning, 10,5 miljarder för aktivitetsstöd och 2,9 miljarder för statliga ålderspensionsavgifter.²⁶ I detta avsnitt beskrivs regelverket kring arbetslöshetsförsäkringen vid utgången av år 2004. De viktiga förändringar som skett under året redo-

²⁵ För statliga tjänster finns istället förordning (1984:819) om statliga platsanmälningar.

²⁶ Regeringen (2004).

visas i *avsnitt 9*. Avsnittet innehåller också en kortfattad beskrivning av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

5.1 Arbetslöshetsförsäkring

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Lag (1997:239) om arbetslöshetskassor

Förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

Beskrivning: Arbetslöshetsförsäkringen består av en grundförsäkring och en inkomstbortfallsförsäkring. *Grundförsäkringen* gäller den som har uppfyllt arbetsvillkoret eller studerandevillkoret (se nedan) men som inte är medlem i någon arbetslöshetskassa eller inte har varit medlem tillräckligt länge. *Inkomstbortfallsförsäkringen* gäller den som har varit medlem i en arbetslöshetskassa under minst tolv månader och som uppfyllt ett arbetsvillkor eller särskilt studerandevillkor under medlemstiden. Försäkringarna omfattar såväl arbetstagare som företagare. Beslut om arbetslöshetsersättning tas av arbetslöshetskassorna som också betalar ut ersättningen.

Allmänna villkor: Rätt till ersättning vid arbetslöshet har en arbetssökande som: (i) är arbetsför och som kan arbeta minst tre timmar varje dag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan, (ii) är beredd att anta erbjudet lämpligt arbete (om godtagbart hinder inte anmälts), (iii) är anmäld som arbetssökande hos arbetsförmedlingen och besöker arbetsförmedlingen vid angivna tider,²⁷ (iv) medverkar till att en individuell handlingsplan upprättas, och (v) aktivt söker men inte kan få ett lämpligt arbete. Ersättning lämnas inte till personer i utbildning eller som är permitterade utan lön, med undantag för om det finns särskilda skäl. Ersättning enligt grundförsäkringen lämnas tidigast den dag den arbetslöse fyller 20 år.

En företagare anses vara arbetslös när hans eller hennes personliga verksamhet i rörelsen har upphört annat än tillfälligt. Ersättning kan även lämnas vid tillfälligt uppehåll om uppehållet inte är av säsongskaraktär och om ingen verksamhet bedrivs. Detta är dock endast möjligt en gång per rörelse.

²⁷ Ams (2005a).

Ett erbjudet arbete ska anses lämpligt om det inom ramen för tillgången på arbetstillfällen tagits skälig hänsyn till den sökandes förutsättningar för arbetet och andra personliga förhållanden. Anställningsförmånerna och arbetsförhållandena ska också anses vara godtagbara.

Under de första 100 ersättningsdagarna får den sökande begränsa sig till att söka arbeten inom sitt yrke och inom närområdet, om det finns en lokal arbetsmarknad. Detta gäller dock inte den som påbörjar en ny ersättningsperiod i direkt anslutning till föregående period.

Villkor för medlemskap i en arbetslöshetskassa: Rätt att bli medlem i en arbetslöshetskassa har den som under en sammanhängande period av fem veckor har förvärvsarbetat i genomsnitt minst 17 timmar per vecka under minst fyra veckor och fortfarande arbetar i minst denna omfattning. Rätt till medlemskap har även den som är berättigad till ersättning enligt grundförsäkringen till följd av att han eller hon uppfyller ett studerandevillkor (se nedan).

Arbetsvillkor: Rätt till ersättning har den som, under de senaste tolv månaderna före arbetslösheten (ramtid), arbetat minst 70 timmar per månad i minst sex månader, alternativt 450 timmar under sex sammanhängande månader och då minst 45 timmar per månad. Med arbete avses även tid då den sökande har haft semester, avgångsvederlag eller varit ledig med helt eller delvis bibehållen lön av annan anledning än sjukdom, totalförsvarsplikt eller barns födelse. Totalförsvarsplikt och föräldraledighet kan i vissa fall jämföras med arbete om det behövs för att uppfylla arbetsvillkoret, dock under högst två månader tillsammans. Arbete som finansieras med särskilt anställningsstöd eller med stöd till start av näringsverksamhet räknas inte in i arbetsvillkoret. När ramtiden ska beräknas räknas inte tid då den sökande varit hindrad att arbeta av ett antal skäl som t ex sjukdom, viss utbildning, totalförsvarsplikt, vård av eget barn som inte har fyllt två år eller deltagande i vissa arbetsmarknadspolitiska program.

Studerandevillkor: En sökande har rätt till ersättning enligt grundförsäkringen utan att arbetsvillkoret är uppfyllt, om sökanden arbetat eller stått till arbetsmarknadens förfogande genom arbetsförmedlingen i minst 90 kalenderdagar under en ramtid av tio månader i anslutning till att han eller hon avslutat en utbildning. Utbildningen måste ha pågått på heltid, omfattat minst ett läsår och varit studiemedelsberättigande. Ramtiden kan förlängas vid exempelvis sjuk-

dom, totalförsvarsplikt eller vård av eget barn som inte fyllt två år. För den som har avslutat en treårig gymnasieutbildning kan ramtiden förlängas fram till den dag han eller hon fyller 20 år.

Särskilt studerandevillkor: En sökande som deltagit i aktivitetsgarantin har rätt till ersättning utan att ha uppfyllt arbetsvillkoret, om han eller hon enligt överenskommelse i handlingsplanen lämnat garantin för studier och därefter avslutat en heltidsutbildning. Utbildningen måste ha omfattat minst ett år och varit berättigande till studiestöd. Om ersättningen i aktivitetsgarantin baserades på en inkomstrelaterad ersättning har en sökande rätt till ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen. Dagpenning lämnas då med ett belopp som motsvarar vad som senast lämnades i aktivitetsstöd. I övriga fall utgår ersättning enligt grundförsäkringen. För att ha rätt till ersättning måste den sökande ansöka inom en ramtid av tio månader efter avslutade studier. Ramtiden kan förlängas vid t ex sjukdom, totalförsvarsplikt eller vård av eget barn som inte fyllt två år.²⁸

Ersättningstid: Arbetslöshetsersättning betalas ut under längst 300 dagar. Innan ersättningen betalas ut ska fem dagars karens fullgöras (*karensvillkor*). När ersättningsperioden löpt ut kan den förlängas med längst 300 dagar, om den sökande då inte uppfyller ett nytt arbetsvillkor och inte heller enligt arbetsförmedlingen bör erbjudas aktiviteter i aktivitetsgarantin.

Om arbetslösheten upphör före ersättningsperiodens slut har den sökande rätt till ersättning under det återstående antalet dagar av perioden vid ny arbetslöshet, även om han eller hon då inte uppfyller arbets- och karensvillkoren. Den som deltagit i aktivitetsgarantin har dock inte rätt att återgå till en ersättningsperiod som föregått garantin. Sökanden har heller inte rätt till ersättning om en sammanhängande tid av tolv månader har förflutit sedan ersättning senast lämnades ut. Tid då den sökande varit hindrad att arbeta på grund av exempelvis sjukdom eller totalförsvarsplikt räknas inte in i de tolv månaderna.

Om ersättningsperioden löpt ut men den sökande under perioden på nytt uppfyllt arbetsvillkoret lämnas ersättning ut under ytterligare en period. I detta fall måste karensvillkoret uppfyllas på nytt.

²⁸ Ams (2005a).

Detta gäller dock inte för särskilt stöd vid start av näringsverksamhet eller stöd som lämnas till företagare eller fria yrkesutövare.

Den som vill ta del av stöd ska samråda med arbetsförmedlingen innan han eller hon vidtar den åtgärd som innebär en kostnad. I annat fall lämnas stöd endast om det finns synnerliga skäl.

7.1.1 Lönebidrag

Introduktionsdatum: Infördes ursprungligen 1980.

Beskrivning: Lönebidrag innebär ekonomiskt stöd till arbetsgivare vid anställning av en person med arbetshandikapp. Stöd kan lämnas vid nyanställning, när en anställd återgår till sitt arbete efter att ha haft hel tidsbegränsad sjukersättning eller hel aktivitetsersättning, samt när en arbetstagare som tidigare haft anställning med lönebidrag får sin arbetsförmåga försämrad inom tre år från det att lönebidrag senast lämnades. Lönebidrag får även lämnas för arbetstagare som övergår från skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare till en annan anställning hos arbetsgivaren.

Målgrupp: Lönebidrag får lämnas till personer med arbetshandikapp som inte bedöms kunna få eller behålla ett arbete om inte stödet lämnas och vilkas behov inte kan tillgodoses genom andra insatser än lönebidrag och skyddat arbete.

Villkor: Arbetsförmedlingen anvisar arbetstagare. En anvisning får endast göras om arbetsuppgifter och arbetsförhållanden bedöms lämpliga och om lön och andra anställningsförmåner följer kollektivavtal eller är likvärdiga enligt kollektivavtal inom branschen.

Arbetsförmedlingen ska verka för att arbetstagaren övergår till anställning utan lönebidrag. I samband med anvisningen ska en individuell handlingsplan upprättas för att underlätta en sådan övergång.

Lönebidrag får kombineras med stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt första punkten (se *avsnitt 7.1.6*) och med särskild stödperson för introduktion och uppföljning. Om det är fråga om en person med gravt arbetshandikapp får lönebidraget även kombineras med

särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt andra punkten (se *avsnitt 7.1.6*) och med stöd till personligt biträde.

Tid i programmet: Lönebidrag får lämnas under längst fyra år. Stödet får endast förlängas utöver det fjärde året om det efter särskild prövning bedömts motiverat med hänsyn till arbetstagarens arbetsförmåga. En förlängning ska omprövas regelbundet. Ett första beslut om lönebidrag får omfatta högst ett år.⁶¹

Ersättning till arbetsgivare: Bidragets storlek fastställs med hänsyn till graden av nedsättning i arbetstagarens arbetsförmåga till högst 80 procent av lönekostnaden. Vid anställning i en allmännyttig organisation får bidrag lämnas med högst 90 procent av lönekostnaden om arbetet uppfyller vissa krav i fråga om utveckling, rehabilitering och arbetsmiljö. Lönebidrag får lämnas med hela lönekostnaden om arbetstagaren är berättigad till insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, har mer än ett svårare funktionshinder eller på grund av långvarig och svår psykisk sjukdom inte tidigare har haft kontakt med arbetslivet eller varit borta från det under en längre tid.

Bidragsgrundande lönekostnad är kontant bruttolön inklusive sjuklön och semesterlön samt lagstadgade sociala avgifter och premier för avtalsenliga arbetsmarknadsförsäkringar. Bidrag lämnas endast för dagar som ingår i den normala veckoarbetstiden och för vilka arbetsgivaren betalar lön eller sjuklön. Månadslön över 13 700 läggs inte till grund för bidrag. Vid deltidsarbete minskas stödet i förhållande till arbetstiden.

7.1.2 Skyddat arbete

Beskrivning: Skyddat arbete finns i två former, som skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare och som skyddat arbete hos Samhall.

Målgrupp: Arbetshandikappade vars arbetsförmåga är så nedsatt att de inte kan få annat arbete och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser.

⁶¹ Ams föreskrifter (AMSFS 2000:6) om tillämpningen av förordningen om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp.

Gemensamma villkor: En anvisning får endast göras om arbetsuppgifter och arbetsförhållanden är lämpliga för arbetstagaren och om lön och andra anställningsförmåner följer kollektivavtal eller är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen. Länsarbetsnämnden ska regelbundet pröva om den som har skyddat arbete kan övergå till en annan anställning.

Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare

Introduktionsdatum: 1 juli 1985.

Beskrivning: Ekonomiskt stöd till offentliga arbetsgivare som anordnar skyddat arbete för personer med arbetshandikapp.

Målgrupp: Arbetslösa som har socialmedicinska handikapp, arbetslösa som är berättigade till insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller personer som på grund av långvarig och svår psykisk sjukdom inte tidigare har haft kontakt med arbetslivet eller varit borta från det en längre tid.

Villkor: Arbetsförmedlingen anvisar arbetstagare. En anvisning får inte göras om arbetet bedrivs inom konkurrensutsatt verksamhet eller sektor. Arbetsgivaren bör tillsammans med förmedlingen, den anställde och en facklig representant underteckna en överenskommelse som anger insatser som ska utveckla och öka den anställdes arbetsförmåga och möjligheter att få ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden.⁶²

Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare får kombineras med stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen och särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt första punkten (se *avsnitt 7.1.6*).

Ersättningstid: Ett första beslut om bidrag får omfatta högst ett år.⁶³

Ersättning till arbetsgivare: Stödet fastställs med hänsyn till graden av nedsättning i arbetstagarens arbetsförmåga och kan lämnas till hela lönekostnaden.

⁶² Ams (2003g).

⁶³ Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (AMSFS 2000:6) om tillämpningen av förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp.

Bidragsgrundande lönekostnad är kontant bruttolön inklusive sjuklön och semesterlön samt lagstadgade sociala avgifter och premier för avtalsenliga arbetsmarknadsförsäkringar. Bidrag lämnas endast för dagar som ingår i den normala veckoarbetstiden och för vilka arbetsgivaren betalar lön eller sjuklön. Månadslön över 13 700 läggs inte till grund för bidrag och vid deltidarbete minskas stödet i förhållande till arbetstiden. Stödbeloppet krediteras arbetsgivarens skattekonto.

Skyddat arbete hos Samhall⁶⁴

Introduktionsdatum: Samhall bildades 1980.

Beskrivning: Samhall är ett statligt bolag som har till uppgift att skapa meningsfulla och utvecklande arbeten till personer med arbetshandikapp. Bolaget bedriver affärsmässig verksamhet inom industriell verksamhet och service- och tjänstesektor.

Mål: (i) Samhall ska under år 2004 ge arbete åt arbetshandikappade anställda under minst 26, 4 miljoner arbetstimmar. (ii) Minst 40 procent av de arbetshandikappade som rekryteras till Samhall ska tillhöra de prioriterade grupperna intellektuellt arbetshandikappade (utvecklingsstörda), psykiskt sjuka och personer med mer än en funktionsnedsättning.⁶⁵ (iii) Minst 5 procent brutto av de tillsvidareanställda med arbetshandikapp ska lämna Samhall för ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. (iv) Verksamheten ska bedrivas med affärsmässig effektivitet och ett högt resursutnyttjande. Bolaget ska löpande söka nya affärsmöjligheter för att säkerställa ökad omsättning och förädlingsvärdets tillväxt.

Villkor: Arbetsförmedlingen anvisar arbetstagare. Förmedlingen ska tillsammans med Samhall och den anställde upprätta en överenskommelse som anger syftet med anställningen, stödbehov, utvecklingsinsatser samt en tidsplan för en eventuell övergång till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Arbetet bör så långt som möjligt vara utformat så att det tillvaratar och utvecklar den

⁶⁴ Förutom nämnda förordning baseras avsnittet på Ams (2003h), Samhall (2005) och Regeringens proposition 2003/2004:1.

⁶⁵ Enligt definitioner som Ams och Samhall har enats om, Ams (2001b).

anställdes kompetens, erfarenheter och intressen och stärker möjligheterna att på sikt få arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Skyddat arbete hos Samhall får inte kombineras med någon annan insats.

Tid inom Samhall: Tillsvidareanställning eller anställning till dess övergång till reguljärt arbete sker.

Ersättning till Samhall: Staten ersätter Samhall för de merkostnader bolaget har jämfört med andra företag. Ersättningen ska bland annat täcka kostnader för den anpassade arbetstakten, att verksamheten finns i hela landet och stödinsatser för arbetsanpassning.

7.1.3 Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen

Beskrivning: Ekonomiskt stöd till arbetsgivare eller annan som har en kostnad för köp, hyra, eller reparation av arbetshjälpmedel eller andra anordningar som en arbetshandikappad behöver som anställd, företagare, fri yrkesutövare eller för att kunna ta del av ett arbetsmarknadspolitiskt program, arbetslivsinriktad rehabilitering eller praktisk arbetslivsorientering. Stöd kan också lämnas för expertundersökningar för att klarlägga behovet av hjälpmedel.

Villkor: Stöd till hjälpmedel för en anställd lämnas endast för behov som framkommer under de första tolv månaderna av anställningen. Stöd får inte lämnas för hjälpmedel som normalt behövs i verksamheten, som kan ersättas genom annat statligt stöd eller som enligt bestämmelser ska utföras utan stöd.

Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen får kombineras med stöd till personligt biträde, särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt första punkten (se *avsnitt 7.1.6*), särskild stödperson för introduktion och uppföljning, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet, lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare.

Ersättning: Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen får lämnas med högst 50 000 kronor vardera till den arbetshandikappade och arbetsgivaren. Om stödet gäller datorbaserade hjälpmedel eller om det finns synnerliga skäl kan ett högre belopp lämnas. Om det inte finns särskilda skäl ska stöd till hjälpmedel som inte använts för avsett ändamål betalas tillbaka.

7.1.4 Stöd till personligt biträde

Beskrivning: Ekonomiskt stöd till arbetsgivare eller annan som har kostnader för ett personligt biträde åt en arbetshandikappad som behöver biträde som anställd, företagare, fri yrkesutövare eller för att kunna ta del av ett arbetsmarknadspolitiskt program, arbetslivsinriktad rehabilitering eller praktisk arbetslivsorientering.

Villkor: Stöd till personligt biträde får kombineras med stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet och, om det är fråga om en person med gravt arbetshandikapp, med lönebidrag.

Ersättningstid: Beslut om stöd till personligt biträde ska omprövas regelbundet. En beslutsperiod får omfatta högst två år.⁶⁶

Ersättning: Stöd till personligt biträde lämnas med högst 50 000 kronor per år till arbetsgivare eller den som har kostnaden för biträdet. Företagare som har arbetshandikapp som medför stora kommunikationssvårigheter kan få stöd om högst 100 000 kronor per år.

7.1.5 Särskild stödperson för introduktion och uppföljning (SIUS)

Beskrivning: Länsarbetsnämnden utser en särskild stödperson åt en person med arbetshandikapp vilken behöver extra stöd och träning i inledningsskedet av en anställning eller under arbetspraktik som föregår en anställning. Stödpersonerna kallas SIUS-konsulenter och är anställda hos AMV.

Villkor: SIUS får kombineras med särskilda insatser för syn- och hörselskade, stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen och, under uppföljning, lönebidrag.

Ersättningstid: Insatsen lämnas under högst sex månader under introduktion samt uppföljningen av anställningen. Uppföljningsstöd får lämnas under högst ett år från anställningens början.⁶⁷

⁶⁶ Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter om handläggningen av ärenden om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp.

⁶⁷ Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter om handläggningen av ärenden om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp.

7.1.6 Särskilda insatser för syn- och hörselskadade

Beskrivning: Ekonomiskt stöd till:

- (i) Tal- och punktskriftslitteratur som synskadade behöver för att ta del av arbetsmarknadsutbildning eller annan utbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program.
- (ii) Utbildning av personligt biträde i teckenspråk för döva, utbildning av personligt biträde eller tolk för dövblinda eller inläsning på ljudmedier av facklitteratur till en synskadad som tar del av utbildningen inom ett företag.

Villkor: Stödet avser inte insatser som landstinget ska svara för.

Stöd enligt första punkten får kombineras med stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen, särskild stödperson för introduktion och uppföljning, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet, lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare. Stöd enligt andra punkten får kombineras med särskilt stöd vid start av näringsverksamhet och, om det är fråga om en person med gravt arbetshandikapp, med lönebidrag.

Ersättning: Vid utgifter enligt första punkten kan samtliga kostnader ersättas. Vid utgifter enligt andra punkten ersätts kostnader med högst 50 000 kronor per år.

7.1.7 Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet

Beskrivning: Ekonomiskt stöd till arbetslösa personer med arbetshandikapp som har kostnader för att skaffa utrustning eller andra kostnader när de startar näringsverksamhet.

Villkor: Näringsverksamheten måste förväntas ge ett väsentligt tillskott till försörjningen.

Särskilt stöd till start av näringsverksamhet får kombineras med särskilda insatser för syn- och hörselskadade enligt första punkten (se *avsnitt 7.1.6*), stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen och stöd till personligt biträde. Stödet får också kombineras med stöd till start av näringsverksamhet.

Ersättning: Stödet får lämnas med högst 60 000 kronor per person. Stödet ska betalas tillbaka om näringsverksamheten läggs ned eller säljs inom tre år efter det att stödet lämnades, om det inte finns särskilda skäl.

8 Europeiska socialfonden⁶⁸

Genom medlemskapet i den europeiska unionen har Sverige möjlighet att delta i olika gemensamma europeiska utvecklingsprogram, bland annat genom Europeiska socialfonden. Socialfonden är en av EU:s fyra strukturfonder (regional-, social-, jordbruks- och fiskefonden). Strukturfonderna syftar till att öka den ekonomiska och sociala samhörigheten mellan medlemsländerna och minska den regionala obalansen och skillnader i ekonomisk utveckling. Socialfonden ska stödja åtgärder som förebygger och bekämpar arbetslöshet och utveckla mänskliga resurser och social integrering på arbetsmarknaden.⁶⁹

Strukturfonderna utgör ungefär en tredjedel av EU:s budget och används för att finansiera olika så kallade målprogram och gemenskapsalternativ. Målprogrammen kan vara knutna till geografiskt avgränsade områden eller avse hela länder. Gemenskapsinitiativen kompletterar målprogrammen och berör sociala och ekonomiska frågor som är gemensamma för flera europeiska regioner. Under perioden 2000–06 är strukturfonderna i huvudsak fördelade på tre mål (se nedan) och fyra gemenskapsinitiativ.⁷⁰

För varje program och gemenskapsinitiativ finns en organisation för genomförandet. Denna består i normalfallet av en förvaltningsmyndighet, som har det övergripande ansvaret för förvaltningen och strukturprogrammets genomförande, en utbetalande myndighet och en så kallad övervakningskommitté som kontrollerar att programmet genomförs i enlighet med de programdokument

⁶⁸ Om inget annat anges baseras avsnittet på Nutek (2005), förordning (1999:1424) om förvaltning av EG:s strukturfonder och prop. 2003/04:1, utgiftsområde 13.

⁶⁹ Europaparlamentet och rådets förordning nr 1784/1999 om Europeiska socialfonden.

⁷⁰ Gemenskapsinitiativen utgörs av Interreg III, Leader+, Equal och Urban II. Strukturfonderna finansierar dessutom strukturåtgärder inom fiskerinäringen samt innovativa åtgärder som syftar till att främja nyskapande metoder och insatser för att förbättra genomförandet av målprogrammen.

som upprättats. Övervakningskommittéerna tillsätts av Regeringskansliet.⁷¹ Beslut om vilka projekt som ska stödjas fattas vanligen regionalt.

8.1 Programperioden 2000–06

Sverige har för programperioden 2000–06 tilldelats 1 086 miljoner euro, vilket motsvarar ca 9,3 miljarder kronor från Europeiska socialfonden. Utbetalningar från socialfonden redovisas i statsbudgeten under utgiftsområde 13, anslag 22:6. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom strukturfonds- målen 1, 2 och 3 samt gemenskapsinitiativet Equal. Anslaget bekostar även den statliga medfinansieringen av en satsning på kompetensutveckling inom mål 1 och 3. För 2004 uppgår anslaget till 1,5 miljarder.⁷² Mål 3 och Equal omfattas enbart av Socialfonden medan mål 1 och 2 även delfinansieras av andra strukturfonder.

Mål 1 avser de mest glesbefolkade regionerna i landet och syftar till att stärka och utveckla tillväxten i näringslivet. Mål 1 är uppdelat i två områden och program, Norra Norrland respektive Södra Skogslänsregionen och omfattar företag, kommuner, offentliga organ, organisationer och föreningar i dessa landsdelar. Exempel på insatsområden är näringslivsutveckling, utveckling av infrastruktur eller kompetens- och landsbygdsutveckling samt särskilda insatser för samerna. Länsstyrelserna i Norrbottens och Jämtlands län är förvaltningsmyndigheter och utbetalande myndigheter. EU beräknas bidra med 35 procent av kostnaderna.

Mål 2 syftar till att stimulera näringslivsutvecklingen i utsatta industri- och landsbygdsregioner. Stödet gäller delar av Dalarnas, Gävleborgs, Västmanlands, Värmlands, Västra Götalands, Örebros, Jönköpings, Kronobergs och Östergötlands län samt hela Gotland och andra öar. Insatserna baseras på den aktuella regionens behov. Exempel på insatsområden är utveckling av näringslivsmiljö och företagsklimat, attraktiv livsmiljö och utveckling av mänskliga resurser. Länsstyrelserna i Jönköpings, Örebros och Gävleborgs län är förvaltningsmyndigheter och utbetalande myndigheter. EU:s regional- och socialfond beräknas bidra med knappt 30 procent av kostnaderna.

⁷¹ Övervakningskommittéerna tillsätts sedan 2004-09-01 av Regeringskansliet, tidigare utsågs de av regeringen.

⁷² Detta är en ökning med 5 miljoner kronor från föregående år.

Växtkraft Mål 3 har till uppgift att stärka individens ställning på arbetsmarknaden. Genom bland annat kompetensutveckling ska programmet bidra till tillväxt och ökad sysselsättning. Mål 3 berör hela landet och vänder sig till såväl anställda i företag, offentlig sektor, organisationer som ensamföretagare och arbetslösa. Programmet koncentreras till följande insatsområden: kompetensutveckling för sysselsatta, ökad anställningsbarhet och företaganda, integration, mångfald och jämställdhet samt lokal utveckling. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är förvaltningsmyndighet och Ams är utbetalande myndighet. EU beräknas bidra med drygt 25 procent av kostnaderna.

Equal ska stödja utvecklingen av nya metoder för att motverka alla former av diskriminering och ojämlikheter på arbetsmarknaden. Samarbete över nationsgränserna är grundläggande i programmet. Equal finns över hela landet och är koncentrerat till följande temaområden: anställbarhet, företaganda, anpassningsförmåga, asylsökanden samt lika möjligheter för kvinnor och män. Svenska ESF-rådet är förvaltningsmyndighet och Ams svarar för utbetalningarna. Socialfonden beräknas bidra med knappt 50 procent av kostnaderna.

9 Viktiga förändringar under 2004

9.1 Ekonomisk ersättning vid arbetslöshet

*Arbetslöshetsförsäkring 2004-01-01:*⁷³ Ersättning från arbetslöshetsförsäkringen lämnas inte längre vid offentliga tillfälliga arbeten⁷⁴

Ersättning till personer som är permitterade utan lön får endast lämnas om de är nytillträdna på arbetsmarknaden och permitterats i samband med semesterstängning.

⁷³ Förordning om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring (SFS 2003:1110).

⁷⁴ Ersättning kan lämnas t o m anvisningsperioderna löper ut under 2004.

Aktivitetsstöd 2004-07-01: Aktivitetsstöd kan lämnas även vid frånvaro från aktiviteter om frånvaron beror på hinder på grund av beslut enligt smittskyddslagen eller vissa bestämmelser i livsmedelslagen.⁷⁵

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, 2004-01-01: Då Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) bildas 2004 tar denna över vissa av Ams tidigare uppgifter. IAF utfärdar till exempel intyg för arbetslösa personer som vill ta med sin arbetslöshetsförsäkring då de söker arbete i ett annat EU/EES-land. IAF kan även föra det allmännas talan i domstol.⁷⁶

9.2 Arbetsmarknadspolitiska program och stöd

9.2.1 Arbetsmarknadspolitiska program

2004-02-01: Den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program betraktas inte längre som arbetstagare, med undantag för om programmet gäller en anställning med anställningsstöd eller lönebidrag, skyddat arbete, reguljärt arbete inom ramen för aktivitetsgarantin eller en anställning med särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS).⁷⁷

9.2.2 Anställningsstöd

2004-03-01: Anställningsstöd kan även lämnas till dem som är långtidssjuk-skrivna från anställningar de inte bedöms kunna återgå till.⁷⁸

Anställningsstöd som kombineras med vård- och omsorgsutbildning, 2004-06-01: Detta anställningsstöd upphör att gälla.

Förstärkt utökat anställningsstöd, 2004-02-01: Särskild ersättning för personer som har varit arbetslösa i 48 månader upphör att gälla (se *avsnitt 6.2.4*).

⁷⁵ Förordning om ändring i förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd (SFS 2004:264).

⁷⁶ Lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (SFS 2003:469).

⁷⁷ Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program (SFS 2003:1098).

⁷⁸ Förordning om ändring i förordningen (1997:1275) om anställningsstöd (SFS 2004:18).

Särskilt anställningsstöd, 2004-07-01: Under perioden 1 juli 2004–30 juni 2005 höjs den högsta ersättningen från 750 till 1 000 kronor per dag (85 procent av lönekostnaden).

9.2.3 Övriga stöd och insatser

Stöd till utbildning av anställda 2004-02-01: stödet upphör (se Runesson 2004 för beskrivning av stödet).

9.3 Europeiska socialfonden

Övervakningskommittéerna tillsätts sedan 2004-09-01 av Regeringskansliet; tidigare utsågs de av regeringen.

Referenser

Ams (2001a) *Arbetslivsriktad rehabilitering inom Arbetsmarknadsverket*. Kompendium för anställda inom Arbetsmarknadsverket 2001-09-10.

Ams (2001b) ”Samverkan mellan Arbetsmarknadsverket och Samhall” <https://prod.vis.ams.se> (2005-07-18).

Ams (2003a) Långtidsarbetslösheten bland ungdomar 18–24 år ska halveras till 2004-08-31, Skrivelse till Näringsdepartementet 2003-09-19.

Ams (2003b) Arbetsförmedlingen på Internet (faktablad) <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-17).

Ams (2003c) Bristyrkesutbildning för redan anställda (faktablad) <http://www.ams.se> (2004-06-09).

Ams (2003d) Arbetspraktik (faktablad) <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-30).

Ams (2003e) Stöd till start av näringsverksamhet (faktablad) <http://www.ams.se> (2004-06-08).

Ams (2003f) Anställningsstöd som kombineras med vård- och omsorgsutbildning (faktablad) <http://www.ams.se> 2003-07-10.

Ams (2003g) Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (faktablad) <http://www.ams.se> (2004-06-17).

Ams (2003h) Anställning hos Samhall (faktablad) <http://www.ams.se> (2005-07-18).

Ams (2004a) ”Definitioner inom AMV:s statistik”, Uin 2004:1, Ams, Stockholm.

Ams (2004b) Arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare (faktablad) <http://www.ams.se> 2005-07-05.

Ams (2004c) Flyttningsbidrag/Respenning (faktablad) <http://www.ams.se> (2004-06-15).

Ams (2004d) Flyttningsbidrag/Pendlingsstöd (faktablad) <http://www.ams.se> (2004-06-15).

Ams (2004e) Flyttningsbidrag/Starthjälp (faktablad) <http://www.ams.se> (2004-06-15).

Ams (2005a) ”Arbetsförmedlingar” <http://www.ams.se> (2005-06-09).

Ams (2005b) ”Arbetsmarknadsverkets organisation” <http://www.ams.se> (2005-05-09).

Ams (2005c) ”Handläggarsstöd för handlingsplan” <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-10).

Ams (2005d) ”Arbetsförmedlingens tjänster - vägledning till arbete” <http://www.ams.se> (2005-06-10).

Ams (2005e) ”Vägledning till arbete” <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-10).

Ams (2005f) ”Att arbeta med arbetslivsinriktad rehabilitering” <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-10).

Ams (2005g) ”Lathund för Arbetsförmedlingens kontrollfunktion i arbetslöshetsförsäkringen” <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-14).

Ams (2005h) ”Rekrytera nya medarbetare” <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-14).

Ams (2005i) ”Aktivitetsgarantin” <https://prod.vis.ams.se> (2005-06-29).

Ams allmänna råd (AMSFS 2001:2) om tillämpningen av förordningen om arbetsmarknadspolitiska program

Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter (AMSFS 2003:9) för länsarbetsnämnderna om lediga platser

Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter (AMSFS 2004:6) om arbetsförmedlingens organisation.

Arbetsmarknadsstyrelsens administrativa föreskrifter om handläggningen av ärenden om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp

Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter (AMSFS 2000:6) om tillämpningen av förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp

Ams föreskrifter (AMSFS 2001:11) för individuella handlingsplaner

Arbetsmarknadsstyrelsens föreskrifter för länsarbetsnämnderna om arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

Europaparlamentet och rådets förordning nr 1784/1999 om Europeiska socialfonden

Förordning (1976:267) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen,

Förordning (1984:819) om statliga platsanmälningar

Förordning (1996:1100) om aktivitetsstöd

Förordning (1997:581) om interpraktikstipendier

Förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

Förordning (1997:1275) om anställningsstöd

Förordning (1998:276) om statligt stöd till särskilda satsningar på utbildning av vuxna

Förordning (1999:594) om flyttningsbidrag

Förordning (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd

Förordning (1999:1424) om förvaltning av EG:s strukturfonder

Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Förordning (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp

Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program

Förordning (2001:623) med instruktion för Arbetsmarknadsverket

Förordning (2001:1300) om friåret

Förordning (2003:623) om arbetsplatsintroduktion

Förordning om ändring i förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd (SFS 2004:264)

Förordning om ändring i förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring (SFS 2003:1110)

Förordning om ändring i förordningen (1997:1275) om anställningsstöd (SFS 2004:18)

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (2005) ”Om IAF” <http://www.iaf.se> (2005-07-19).

Lag (1962:381) om allmän försäkring

Lag (1976:157) om skyldighet för arbetsgivare att anmäla ledig plats till den offentliga arbetsförmedlingen

Lag (1982:80) om anställningsskydd

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

- Lag (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län
- Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
- Lag (1997:239) om arbetslöshetskassor
- Lag (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden
- Lag (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program
- Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program (SFS 2003:1098)
- Lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (SFS 2003:469)
- Nutek (2005) ”EU:s strukturfonder” <http://www.nutek.se> (2005-07-15).
- Regeringen (2004) ”Regleringsbrev för budgetåret 2004 avseende Arbetsmarknadsverket”.
- Regeringens proposition (2002/03:1) *Budgetproposition för 2003*.
- Regeringens proposition (2003/04:1) *Budgetpropositionen för 2004*.
- Runeson, Caroline (2004) ”Arbetsmarknadspolitisk översikt 2003”, IFAU Rapport 2004:12.
- Samhall AB (2005) *Årsredovisning Samhall 2004*. Samhall, Stockholm.

Bilaga 1 Ams sökandekategorier med översättning till engelska

Kod	Sökandekategorier (skat)	Categories
11	Arbetslösa, platsförmedlingsservice	Unemployed, Placement Service
96-98	Arbetslösa (tillfälliga koder)	Unemployed (temporary codes)
14	Övriga inskrivna vid AF	Others registered at the PES
21	Deltidsarbetslösa	Part-time unemployment
22	Timanställda	Employed by the hour
23	Yrkesfiskare	Fisherman by trade
31	Tillfälligt arbete	Temporary employed
34	EU/EES-sökande	Looking for job within the EU/EES area
35	Ombytessökande Samhall	Job-changers from Samhall
41	Ombytessökande	Job-changers
42	Lönebidrag	Wage Subsidy (disabled persons)
43	Offentligt skyddat arbete	Sheltered Public Employment
46	Stöd till start av näringsverksamhet	Start-up Grants
47	Allmänt anställningsstöd	General Recruitment Incentive
48	Förstärkt anställningsstöd (för 2-årsinskrivna)	Extended Recruitment Incentive
49	Särskilt anställningsstöd	Special Recruitment Incentive
50	Förstärkt anställningsstöd (för 4-årsinskrivna) ¹	Extended Recruitment Incentive
54	Arbetspraktik	Work Experience
64	Datortek	Computer/Activity Centre
65	Kommunala ungdomsprogram	Municipal Youth Programme
66	Ungdomsgaranti	Youth Guarantee
71	Arbetslivsinriktad rehabilitering	Employability Rehabilitation Programme
73	Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	Activities within Councelling Guidance and Placement Service
75	Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	Projects with Employment Policy Orientation
81	Arbetsmarknadsutbildning	Employment Training
83	Förberedande utbildning	Preparatory Training Courses
84	Bristyrkesutbildning för anställda ¹	Bottleneck Training (only for employees)
89	Friår (friårslediga)	Career Break
<i>Koder som upphört²</i>		
12	Arbetslös, vägledningsservice	Unemployed, Guidance Service

Kod	Sökandekategorier (skat)	Categories
13	Arbetslösa, väntar på beslutad åtgärd	Unemployed, waiting to start a program ³

Källa: Ams (2004a)

1) Ny fr o m 031124

2) Skat 12 och 13 upphör fr o m 031124. Alla arbetslösa kodas därefter i skat 11 (Arbetslösa).

3) Upphör 040131

Bilaga 2 Antal arbetslösa och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program, 2004-01 – 2004-12												
Kvarstående sökande	04-01	04-02	04-03	04-04	04-05	04-06	04-07	04-08	04-09	04-10	04-11	04-12
<i>Arbetslösa</i> ⁷⁹	263 069	251 701	234 471	219 278	211 113	258 570	278 039	251 906	223 833	217 452	214 630	246 351
Deltidsarbetslösa	73 458	73 689	73 866	73 492	73 117	75 398	75 019	73 945	72 473	72 298	71 872	70 658
Timanställda	84 011	84 898	86 905	87 936	89 138	96 489	97 923	94 625	93 273	93 151	93 885	96 341
Tillfälligt arbete	13 985	14 942	15 417	15 777	17 300	27 033	29 833	21 997	18 764	18 173	19 078	17 604
Ombytessökande Samhall	1 890	1 906	1 941	1 966	1 955	2 086	2 083	2 032	2 005	2 058	2 116	2 084
Ombytessökande	20 139	20 042	19 881	19 516	19 350	17 874	16 966	16 915	17 116	17 251	17 210	18 742
Övriga sökande	37 488	37 900	38 750	40 612	43 463	40 303	40 959	38 089	37 869	38 279	39 292	40 715
Start av näringsverksamhet	4 111	4 366	4 656	4 998	5 323	5 650	5 624	5 927	6 329	6 622	6 830	6 781
Allmänt anställningsstöd	3 293	3 339	3 387	3 559	3 780	4 009	3 569	3 808	3 946	3 935	3 883	3 513
Förstärkt anställningsstöd, 2-årsinskrivna	6 311	6 522	6 851	7 286	7 761	8 015	7 807	8 377	8 848	8 984	9 085	8 754
Särskilt anställningsstöd inom aktivitetsgarantin	4 252	4 640	5 016	5 368	5 711	5 736	5 900	6 697	7 728	8 374	8 723	8 905
Förstärkt anställningsstöd, 4-årsinskrivna	3 781	3 551	3 280	3 005	2 792	2 544	2 357	2 166	1 962	1 762	1 599	1 485
Arbetspraktik	9 117	10 811	13 171	14 750	15 428	13 484	10 727	13 087	16 469	18 560	20 456	16 647
Datortek	2 258	2 539	2 883	2 977	2 976	2 648	1 900	3 023	3 896	4 146	4 552	3 321
Kommunala ungdomsprogram	3 471	3 754	3 828	3 553	2 951	1 775	1 319	2 766	5 383	6 841	7 471	6 141
Ungdomsgarantin	3 586	4 623	5 876	6 286	6 156	4 639	3 703	4 393	5 392	6 335	7 240	6 402
Arbetslivsinriktad rehabilitering	6 050	6 813	7 820	8 348	8 522	7 931	6 716	7 722	8 694	9 312	10 200	9 118
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	19 477	19 685	19 869	20 446	21 085	23 299	24 797	24 126	24 165	23 423	23 759	25 624
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	363	476	573	584	737	697	629	743	945	973	1 076	874
Arbetsmarknadsutbildning	8 041	8 185	8 641	8 704	7 867	6 507	5 937	7 570	8 309	8 293	8 675	8 545
Förberedande utbildning	9 814	10 350	12 091	12 809	11 872	9 411	7 773	14 038	18 607	21 096	22 406	16 175
Bristyrkesutbildning för anställda	99	115	150	168	203	183	184	271	388	453	465	409
Friårslediga	898	989	1 068	1 134	1 227	1 246	1 227	1 263	1 180	1 077	1 029	940
<i>Konjunkturberoende program totalt</i>	<i>84 922</i>	<i>90 758</i>	<i>99 160</i>	<i>103 975</i>	<i>104 391</i>	<i>97 774</i>	<i>90 259</i>	<i>105 977</i>	<i>122 241</i>	<i>130 186</i>	<i>137 449</i>	<i>123 634</i>
Lönebidrag	54 451	54 604	54 726	55 085	55 421	55 453	54 911	55 251	55 435	55 430	55 336	55 254
Offentligt skyddat arbete	6 056	6 135	6 168	6 082	6 096	6 002	5 760	5 731	5 720	5 636	5 601	5 576
Samhall	22 410	22 328	22 210	22 118	22 077	22 460	22 467	22 178	22 008	22 024	22 041	21 946

⁷⁹ Avser sökandekategori 11-13 samt 96-98.

Bilaga 3a Arbetsmarknadspolitiska program och stöd, använda medel år 2004

Anslag 22:2	04-01	04-02	04-03	04-04	04-05	04-06	04-07	04-08	04-09	04-10	04-11	04-12	Summa
Arbetsmarknadsutbildning	86 197	85 961	86 352	92 086	88 498	91 000	70 007	64 821	79 675	83 086	92 660	98 733	101 9076
Arbetslivsriktad rehabilitering	33 385	36 266	40 575	47 035	49 885	57 206	50 706	44 955	50 328	54 080	64 058	74 414	60 2893
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	237 951	227 896	221 181	231 837	224 691	256 967	267 451	291 346	293 625	261 198	277 764	285 390	307 7297
Förberedande utbildning,	82 628	93 762	100 271	114 306	115 777	126 043	90 649	81 063	124 497	166 734	211 394	233 076	1 540 200
Arbetspraktik	100 233	104 129	119 849	139 155	147 180	176 640	150 931	123 743	141 583	161 551	199 805	228 121	1 792 920
Start av näringsverksamhet	54 972	52 454	52 762	58 949	59 964	67 789	71 871	72 316	75 925	77 461	80 742	90 377	815 582
Ungdomsinsatser	15 239	15 980	21 908	29 581	31 087	34 278	25 054	19 990	21 029	24 884	31 422	38 370	308 822
Datortek	22 981	23 336	25 783	28 813	28 311	31 403	25 599	20 171	27 965	35 413	42 718	48 148	360 641
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	5 008	3 585	3 991	5 089	4 840	6 283	5 829	5 411	5 876	7 436	8 499	8 636	70 483
Avgiftsinkomster finansieringsbidrag	-1 103	-1 181	-1 060	-1 334	-1 644	-1 585	-2 345	-2 550	-1 912	-1 977	-1 780	-2 112	-20 583
Övrigt	2 147	2 721	143	122	550	-218	-261	-232	209	19	48	-2 910	2 338
<i>Aktivitetsstöd</i>	<i>639 638</i>	<i>644 909</i>	<i>671 755</i>	<i>745 639</i>	<i>749 139</i>	<i>845 806</i>	<i>755 491</i>	<i>721 034</i>	<i>818 800</i>	<i>869 885</i>	<i>1 007 330</i>	<i>1 100 243</i>	<i>9 569 669</i>
Anslag 22:3	04-01	04-02	04-03	04-04	04-05	04-06	04-07	04-08	04-09	04-10	04-11	04-12	Summa
Försäkringsskydd	1 081	16 052	12 080	12 139	27 496	13 784	2 465	10 273	16 414	14 490	12 251	18 681	157 206
Bidrag till kommuner ungdomar 20-24 år	10 749	10 892	14 169	15 537	16 623	26 208	18 228	17 822	18 899	14 781	18 946	31 391	214 245
Flyttningsbidrag	8 913	8 680	9 341	9 183	8 968	10 702	8 510	13 316	14 722	10 796	9 802	9 311	122 244
Upphandlad förberedande utbildning	25 373	8 999	117 319	59 420	62 485	117 450	51 524	33 401	80 579	105 974	109 370	194 228	966 122
Start av näringsverksamhet,expert	1 882	2 232	1 475	2 035	2 543	3 274	3 150	1 787	2 462	3 799	3 567	4 311	32 517
Upphandlad arbetsmarknadsutbildning	34 322	62 346	97 235	92 029	94 880	112 645	65 000	46 895	81 971	80 072	91 682	145 015	1 004 092
Bidrag till utbildning i företag	1 686	1 066	1 468	580	637	682	101	12	107	71	50	284	6 744
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	4 618	3 531	3 743	4 077	4 741	5 449	4 323	7 038	5 809	6 403	7 324	15 612	72 668
Investeringsbidrag	9 506	7 527	8 447	7 567	4 413	8 551	6 660	9 699	15 073	23 569	33 033	57 056	185 029
Feriearbeten	0	0	7	0	0	0	0	0	7 965	25 958	7 270	5 502	46 702
Bidrag samverkanspartner	13 400	16 108	22 734	25 514	15 849	23 665	18 367	22 961	27 935	22 177	23 471	27 182	259 363
Bryt-projekt	1 483	1 526	1 514	1 684	1 152	2 194	1 138	2 898	1 677	1 618	1 839	2 682	21 405
Kommunalt ungdomsprogram	8 655	9 055	11 318	10 874	8 685	12 655	6 847	6 378	6 629	6 942	14 891	27 410	130 339
Datortek, kommunbidrag	11 695	8 804	14 396	12 127	12 148	16 378	9 478	12 335	17 626	16 355	20 008	23 798	175 148
Arbetspraktik, kringkostnader	4 102	3 892	5 000	5 007	4 735	5 854	5 041	5 707	7 843	8 202	8 878	17 057	81 318
Tolk- och utredningskostnader	1 807	1 725	2 282	1 357	1 877	2 619	1 364	1 334	1 972	2 012	2 905	4 859	26 113
Bristyrkesutbildning	248	2 356	2 504	689	404	2 296	1 312	3 338	1 036	2 225	1 722	4 492	22 622
Merkostnadsbidrag	2 842	6 049	5 826	6 086	7 559	9 590	8 000	8 440	9 628	11 745	9 853	12 758	98 376
Arbetsplatsintroduktion	8 709	9 718	9 313	9 136	10 599	10 175	9 266	9 421	10 399	10 274	9 964	10 758	117 732
Övrigt	754	828	926	1 144	1 096	1 355	1 073	714	996	1 177	1 261	1 429	12 753
<i>Köp av arbetsmarknadsutbildning</i>	<i>151 825</i>	<i>181 386</i>	<i>341 097</i>	<i>276 185</i>	<i>286 890</i>	<i>385 526</i>	<i>221 847</i>	<i>213 769</i>	<i>329 742</i>	<i>368 640</i>	<i>388 087</i>	<i>613 816</i>	<i>3 758 810</i>

Bilaga 3b Särskilda program och stöd för arbetshandikappade, använda medel år 2004													
													Tkr
Anslag 22:4	04-01	04-02	04-03	04-04	04-05	04-06	04-07	04-08	04-09	04-10	04-11	04-12	Summa
Arbetshjälpmedel, expertundersökning	3 867	3 963	4 615	3 434	3 835	4 661	4 522	2 273	4 380	4 045	4 519	7 118	51 232
Stöd personligt biträde	10 299	8 060	6 106	5 665	4 672	6 971	9 258	7 488	8 431	6 895	6 904	12 433	93 182
Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet	997	2 075	1 714	1 461	1 369	1 970	1 968	1 310	2 698	2 972	2 343	2 403	23 280
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	1 047	1 238	961	1 441	1 717	2 278	718	1 148	1 897	1 789	1 639	598	16 471
Lönebidrag	439 194	384 738	533 008	504 945	436 272	524 684	457 767	503 423	566 476	488 687	458 989	583 536	5 881 719
Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd	7 891	8 319	8 587	8 818	8 933	10 122	9 145	8 967	9 342	9 695	9 718	11 108	110 645
Övrigt	-12	13	0	0	8	-11	-1	18	-7	5	-13	-12	-12
Summa	463 283	408 406	554 991	525 764	456 806	550 675	483 377	524 627	593 217	514 088	484 099	617 184	6 176 517

Källa: Ams

IFAU:s publikationsserier – senast utgivna

Rapporter/Reports

- 2005:1** Ahlin Åsa & Eva Mörk "Vad hände med resurserna när den svenska skolan decentraliserades?"
- 2005:2** Söderström Martin & Roope Uusitalo "Vad innebar införandet av fritt skolval i Stockholm för segregeringen i skolan?"
- 2005:3** Fredriksson Peter & Olof Åslund "Påverkas socialbidragsberoende av omgivningen?"
- 2005:4** Ulander-Wänman Carin "Varslad, uppsagd, återanställd. Företrädesrätt till återanställning enligt 25 § LAS i praktisk tillämpning"
- 2005:5** Isacsson Gunnar "Finns det en skillnad mellan samhällets och individens avkastning på utbildning?"
- 2005:6** Andersson Christian & Iida Häkkinen "En utvärdering av personalförstärkningar i grundskolan"
- 2005:7** Hesselius Patrik, Per Johansson & Laura Larsson "Hur påverkar kravet på läkarintyg sjukfrånvaron? Erfarenheter från ett socialt experiment"
- 2005:8** van den Berg J & Bas van der Klaauw "Job search monitoring and sanctions – a brief survey of some recent results"
- 2005:9** Sibbmark Kristina & Anders Forslund "Kommunala arbetsmarknadsinsatser riktade till ungdomar mellan 18 och 24 år"
- 2005:10** Lindqvist Linus, Laura Larsson & Oskar Nordström Skans "Friårets arbetsmarknadseffekter"
- 2005:11** Hjertner Thorén Katarina "Kommunal aktiveringspolitik: en fallstudie av det praktiska arbetet med arbetslösa socialbidragstagare"
- 2005:12** Gartell Marie & Håkan Regné "Sambandet mellan val av högskola och inkomster efter examen för kvinnor och män"
- 2005:13** Kennerberg Louise & Kristina Sibbmark "Vilka deltar i svenska för invandrare?"
- 2005:14** Sibbmark Kristina & Caroline Runeson "Arbetsmarknadspolitisk översikt 2004"

Working Papers

- 2005:1** Ericson Thomas "Personnel training: a theoretical and empirical review"
- 2005:2** Lundin Martin "Does cooperation improve implementation? Central-local government relations in active labour market policy in Sweden"

- 2005:3** Carneiro Pedro, James J Heckman & Dimitriy V Masterov “Labor market discrimination and racial differences in premarket factors”
- 2005:4** de Luna Xavier & Ingeborg Waernbaum “Covariate selection for non-parametric estimation of treatment effects”
- 2005:5** Ahlin Åsa & Eva Mörk “Effects of decentralization on school resources”
- 2005:6** Cunha Flavio, James J Heckman & Salvador Navarro “Separating uncertainty from heterogeneity in life cycle earnings”
- 2005:7** Söderström Martin & Roope Uusitalo “School choice and segregation: evidence from an admission reform”
- 2005:8** Åslund Olof & Peter Fredriksson “Ethnic enclaves and welfare cultures – quasiexperimental evidence”
- 2005:9** van den Klaauw Bas, Aico van Vuuren & Peter Berkhout “Labor market prospects, search intensity and the transition from college to work”
- 2005:10** Isacson Gunnar “External effects of education on earnings: Swedish evidence using matched employee-establishment data”
- 2005:11** Abbring Jaap H & Gerard J van den Berg “Social experiments and instrumental variables with duration outcomes”
- 2005:12** Åslund Olof & Oskar Nordström Skans “Measuring conditional segregation: methods and empirical examples”
- 2005:13** Fredriksson Peter & Bertil Holmlund “Optimal unemployment insurance design: time limits, monitoring, or workfare?”
- 2005:14** Johansson Per & Per Skedinger “Are objective, official measures of disability reliable?”
- 2005:15** Hesselius Patrik, Per Johansson & Laura Larsson “Monitoring sickness insurance claimants: evidence from a social experiment”
- 2005:16** Zetterberg Johnny “Swedish evidence on the impact of cognitive and non-cognitive ability on earnings – an extended pre-market factor approach”
- 2005:17** Nordström Skans Oskar & Linus Lindqvist “Causal effects of subsidized career breaks”
- 2005:18** Larsson Laura, Linus Lindqvist & Oskar Nordström Skans “Stepping-stones or dead-ends? An analysis of Swedish replacement contracts”
- 2005:19** Dahlberg Matz, Magnus Gustavsson “Inequality and crime: separating the effects of permanent and transitory income”
- 2005:20** Hjertner Thorén Katarina “Municipal activation policy: A case study of the practical work with unemployed social assistance recipients”

2005:21 Edin Per-Anders & Magnus Gustavsson “Time out of work and skill depreciation”

Dissertation Series

2003:1 Andersson Fredrik “Causes and labor market consequences of producer heterogeneity”

2003:2 Ekström Erika “Essays on inequality and education”